

Stefna Reykjavíkurborgar í þjónustu
við fatlað fólk á heimilum sínum
2013 - 2024

Reykjavíkurborg
Velferðarsvið

Stefna Reykjavíkurborgar í þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum

Samþykkt í velferðarráði þann 3. apríl 2014 og borgarstjórn 15. apríl 2014

Með stefnu þessari markar Reykjavíkurborg leiðina 2013-2023 í þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum í Reykjavík. Hún byggir á framtíðarsýn Reykjavíkurborgar í þjónustu við fatlað fólk sem samþykkt var í borgarstjórn 18. janúar 2011.

Stefnu þessari mun á gildistíma hennar fylgja aðgerðaráætlun sem ætlað er að færa þjónustu Reykjavíkurborgar nær framtíðarsýninni ár hvert. Unnið verður í samræmi við þau lög og reglugerðir sem gilda um þjónustu borgarinnar og í samræmi við áherslur og áætlanir borgarinnar hverju sinni.

19. gr. samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks fjallar um rétt fatlaðs fólks til að lifa sjálfstæðu lífi og án aðgreiningar í samfélaginu. Aðildarríkin viðurkenna jafnan rétt alls fatlaðs fólks til að lifa í samfélaginu og með sömu valkosti og aðrir og skulu gera árangursríkar og viðeigandi ráðstafanir til þess greiða fyrir þessum rétti fatlaðs fólks og til fullrar þátttöku þess í samfélaginu án aðgreiningar, meðal annars með því að tryggja að:

- Fatlað fólk hafi tækifæri til þess að velja sér búsetustað, hvar og með hverjum það býr, til jafns við aðra, og að því sé ekki gert að búa þar sem tiltekið búsetuform ríkir.
- Fatlað fólk hafi aðgang að margskonar félagsþjónustu, s.s. aðstoð inni á heimili, í búsetuurræðum og öðrum stuðningi til samfélagsþátttöku, meðal annars persónulegan stuðning sem nauðsynlegur er til að geta lifað í samfélaginu án aðgreiningar og til að koma í veg fyrir einangrun þeirra og aðskilnað frá samfélaginu.
- Þjónusta á vegum samfélagsins og aðstaða fyrir almenning standi fötluðu fólki til boða til jafns við aðra og mæti þörfum þeirra.

Leiðarljós Reykjavíkurborgar í þjónustu við fatlað fólk

Samningur Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks er leiðarljós Reykjavíkurborgar í þjónustu við fatlað fólk. Í því felst:

- Viðurkenning á sjálfstæðu lífi á eigin forsendum.
- Jöfn tækifæri til virkrar þátttöku í samfélaginu.
- Réttur til aðstoðar við að lifa innihaldsríku lífi.
- Viðurkenning á fjölbreytileika mannlífsins og mannréttindum allra.

Framtíðarsýn Reykjavíkurborgar í þjónustu við fatlað fólk

- Margbreytilegum þörfum borgarbúa verði mætt með sveigjanlegri og einstaklingsmiðaðri þjónustu sem veitt er af ábyrgð, virðingu og fagmennsku.
- Aðgengi að þjónustu verði tryggt í nærumhverfi borgarbúa.
- Jafnræði í þjónustu verði tryggt.
- Víðtækt samráð verði haft við notendur, hagsmunasamtök, starfsfólk og háskóla-samfélagið um þróun þjónustunnar.
- Borgarbúar sem þurfa aðstoð í daglegu lífi hafi val um hvernig aðstoðinni við þá er háttað. Unnið verði að þróun notendastýrðrar persónulegrar aðstoðar.

Markmið

Markmið stefnu þessarar er að fatlað fólk fái þjónustu skv. reglugerð nr. 1054/2010 um þjónustu við fatlað fólk á heimili sínu í samræmi við þarfir sínar og óskir. Þjónustan skal vera einstaklingsmiðuð, heildstæð og sveigjanleg. Henni er ætlað styðja við sjálfstætt og innihaldsríkt líf fatlaðs fólks, á heimili og í tómstundum.

Stuðningur til sjálfstæðs lífs á eigin heimili

Aðstoð og þjónusta á heimili einstaklings skal vera á hans forsendum og byggð á óskum hans og ákvörðunum, eins og frekast er unnt. Þjónustan skal mæta þörfum sem til eru komnar vegna fötlunar og miða að því að einstaklingurinn geti lifað sjálfstæðu og innihaldsríku lífi og tekið þátt í samfélaginu.

Húsnæði

Fatlað fólk skal hafa val um húsnæði til jafns við aðra. Nægjanlegt framboð skal vera af sértæku húsnæði fyrir fatlað fólk sem Reykjavíkurborg ber ábyrgð á. Mæta þarf þörfum fatlaðs fólks varðandi leiguhúsnæði af hálfu borgarinnar, þeim sem á þurfa að halda og velja slíkt húsnæði. Reykjavíkurborg ber ábyrgð á uppbyggingu húsnæðis sem mætir sértækum þörfum fólks vegna fötlunar þeirra.

Sérstaklega verður metið hvort kostur sé að borgin bjóði upp á húsnæði sem ætlað er til skemmri tíma fyrir ungt, fatlað fólk sem er í námi eða að flytja í fyrsta sinn úr foreldrahúsum.

Þjónusta og aðstoð

Fatlað fólk skal hafa val um það hvernig þjónusta sem það þarfnast er veitt. Þjónustuleiðir skulu vera fjölbreyttar og óháðar húsnæði þar sem fatlað fólk býr, eins og kostur er.

Þjónusta og aðstoð skal byggð á hugmyndafræði um sjálfstætt líf. Áhersla er lögð á virðingu fyrir ólíkum einstaklingum og þörfum, sjálfræði og valdeflingu þeirra til að taka þátt í samfélaginu á eigin forsendum, taka ákvarðanir og bera ábyrgð í eigin lífi. Umgjörð þjónustu og aðstoðar miðar að því að tryggja rétt einstaklingsins til frelsis, athafna og upplifunar á eigin heimili og í tómstundum.

Áhersla er lögð á gagnkvæma virðingu og skilning í samskiptum notenda, aðstandenda og starfsfólks á heimilum og stuðning við innihaldsrík og uppbyggileg samskipti við fjölskyldu og vini.

Sérstaklega verður mætt þörfum aldraðs fatlaðs fólks.

Gæði og samráð

Árlega meta einstaklingur og starfsfólk formlega gæði þjónustunnar sem hann nýtur á heimili sínu og ræða saman um hvernig henni verður best fyrir komið. Í framhaldi af þjónustumati skal taka ákvarðanir varðandi breytingar á stuðningi og þjónustu ef þörf krefur.

Starfsfólk

Starfsfólk sem veitir þjónustu samkvæmt stefnu þessari hefur ávallt í huga að það starfar inni á heimilum einstaklinga. Menntun, þjálfun og reynsla starfsmanna sem veita þjónustu inni á heimilum einstaklinga taki mið af hugmyndafræði um sjálfstætt líf og sé í samræmi við þjónustuparfir fatlaðs fólks og óskir þeirra. Sérstaklega er hugað að skilningi varðandi réttindagæslu, virkri umræðu, valdeflingu og fræðslu um hvernig forðast megi beitingu nauðungar.

Viðhorf, þekking, reynsla og ánægja starfsfólks hefur áhrif á gæði þeirrar þjónustu sem veitt er. Leitast skal við að notendur þjónustu komi að ráðningu starfsfólks, þar sem því verður við komið.

Þróun þjónustu og samráð

Lögð er áhersla á að þróa þjónustu í borginni í samráði við notendur og hagsmunasamtök þeirra í samræmi við tillögur um samráð við notendur, hagsmunasamtök og aðra hlutaðeigandi aðila í málefnum fatlaðs fólks. Leitað verður ólíkra leiða og lausna í samvinnu við notendur með mismunandi þarfir meðal annars með þróunarverkefnum. Af hálfu borgarinnar er unnið samkvæmt samþykktum hennar um samráð.

Samkvæmt erindisbréfi dagsettu 4. mars 2013 var starfshópi um stefnumótun í þróun þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum falið að móta stefnu um þróun þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum til næstu 10 ára. Starfshópin skipuðu:

Björk Vilhelmsdóttir, formaður hópsins
Páll Hjaltason, varaborgarfulltrúi
Þorleifur Gunnlaugsson, fulltrúi velferðarráðs
Áslaug Friðriksdóttir, fulltrúi velferðarráðs
Sigríður Sigurjónsdóttir, fulltrúi frá Einhverfu-samtökunum
Gerður Árnadóttir, fulltrúi frá Þroskahjálpar
Aileen Soffia Svendsdóttir, fulltrúi frá Þroska-hjálpar
Eva Bjarnadóttir, fulltrúi frá Geðhjálpar
Björk Agnarsdóttir, fulltrúi frá Geðhjálpar
Hulda Dóra Styrmissdóttir, skrifstofustjóri á Velferðarsviði
Guðný Anna Arnþórsdóttir, fulltrúi mann-auðsþjónustu Velferðarsviðs
Þóroddur Þórarinsson, forstöðumaður á Velferðarsviði
Ásta Kristín Benediktsdóttir, forstöðumaður á Velferðarsviði
Sigþrúður Katrín Eyjólfssdóttir, sérfræðingur á Þjónustumiðstöð Laugardals og Háaleitis
Katrín Þórdís Jacobsen, verkefnastjóri á skrifstofu Velferðarsviðs og verkefnastjóri hópsins.

Á starfstíma hópsins urðu eftirfarandi breytingar á hópnum:

Eva Bjarnadóttir hætti og í hennar stað kom Linda Dögg Hólm, ráðgjafi Geðhjálpar.
Gerður Árnadóttir hætti og í hennar stað komu Bryndís Snæbjörnsdóttir, formaður Þroska-hjálpar og María Hreiðarsdóttir, fulltrúi Þroska-hjálpar.
Hulda Dóra Styrmissdóttir hætti og í hennar stað kom Berglind Magnúsdóttir, skrifstofustjóri á Velferðarsviði.

Verkefni starfshópsins voru að setja fram stefnu til 10 ára um þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum sem felí m.a. í sér tillögur um:

- Heildstæða og samþætta þjónustu á heimilum fatlaðs fólks, hvort sem um ræðir sjálfstæða búsetu eða sértæka.
- Stöðu og áhrif íbúa, s.s. jafnrétti, vald-eflingu, notendasamráð og hjálpar til sjálfshjálpar.
- Faglega þekkingu og gæðastarf starfs-manna.
- Önnur verkefni sem skipta máli, s.s. meðferð einkafjármuna og nauðung og þvingun.

